

Traject+

Magazine voor gepensioneerden van Stichting Spoorwegpensioenfonds

Zo zorgen wij voor uw pensioen in moeilijke tijden

+ Uw geld in 2012

Nieuwe bedragen & percentages pensioenfondsen, overheid en belasting

Voorwoord

Geen indexatie!

Uw pensioenfondsen kunnen uw pensioen dit jaar niet indexeren. Een vervelend bericht, maar onverwacht komt het niet. U heeft vast wel gelezen hoeveel last pensioenfondsen van de crisis hebben. Sommige pensioenfondsen kunnen niet alleen de pensioenen niet verhogen, ze moeten ze zelfs verlagen. Dat is bij ons nu gelukkig niet het geval. Maar het is en blijft een nare situatie.

Iemand vroeg me: hadden jullie als pensioenfondsen niet beter voorbereid moeten zijn op de crisis? Je weet toch dat er ook slechte tijden zijn? Dat weten we inderdaad. Daarom rekenen we onszelf nooit rijk. Ook in goede tijden voeren we een spaarzaam beleid en zetten we geld opzij voor mindere tijden. Zo bouwen we buffers op voor de veiligheid van uw pensioen.

Maar die buffers hebben wel hun grenzen. We hebben nu te maken met een ongekende crisis. Het begon in 2008, met wat we toen de kredietcrisis noemden. De klappen daarvan hebben onze buffers redelijk goed op kunnen vangen. Maar nu komt er een nieuwe crisis overheen, een crisis die misschien nog wel voor meer onzekerheid zorgt. Van een ban-

kencrisis zijn we in een landencrisis terechtgekomen. En niemand weet of we het diepste punt van het dal al bereikt hebben. We zullen alles doen wat nodig is om het pensioenfonds door deze moeilijke tijd te loodsen. Ook als dat pijnlijke maatregelen met zich meebrengt, zoals nu het overslaan van de indexatie.

Sommige gepensioneerden vragen zich wel eens af: waarom heb ik nog last van een crisis? Mijn pensioen is toch al helemaal opgebouwd? Maar dat is niet helemaal waar. Van elke drie euro die u nu aan pensioen krijgt, komt globaal gesproken een euro uit de betaalde pensioenpremie, een euro uit het rendement wat daarop behaald is terwijl u nog werkte, en (en nu komt het) een euro uit het rendement vanaf het moment dat u met pensioen bent.

Uw pensioen kan dus nog steeds niet zonder goed beleggingsrendement! Dus is het ook logisch dat het risico niet alleen door de werkenden gedragen wordt. En eigenlijk is dat ook juist de kracht van een pensioenfonds als het onze: we dragen de pijn samen, met alle betrokkenen, jong en oud. ☺

Albert Akkerman | algemeen directeur SPF Beheer

Service

We horen graag van u!

Voor meer informatie kunt u terecht bij SPF Beheer. SPF Beheer verzorgt de uitvoering van de pensioenregeling en beheert het vermogen van Stichting Spoorwegpensioenfonds.

Telefoon (030) 23 29 325
van 9.00 tot 17.00 uur
Website www.spoorwegpensioenfonds.nl
E-mail pensioenen@spfbeheer.nl
Fax (030) 23 29 349

Postadres

SPF Beheer
Afdeling Klantcontacten
Postbus 2030, 3500 GA Utrecht

Bezoekadres

Arthur van Schendelstraat 850
3511 ML Utrecht
Bezoekuur van 10.00 tot 16.00 uur

Klachten?

Het bestuur van het pensioenfonds en SPF Beheer doen er alles aan de pensioenregeling zo goed en zorgvuldig mogelijk uit te voeren. Toch kan het voorkomen dat u een klacht heeft. Hebben wij u niet correct behandeld, dan kunt u een klacht indienen bij de klachtencommissie van SPF Beheer bv. Dat kan schriftelijk of telefonisch.

Met een klacht kunt u terecht bij:
SPF Beheer bv, Klachtencommissie
Antwoordnummer 4353
3500 VE UTRECHT
Telefoon: (030) 23 29 160 (alleen voor klachten)
E-mail: klachten@spfbeheer.nl

Brochures

Wilt u meer weten over uw pensioen?
U kunt onze brochures direct downloaden op www.spoorwegpensioenfonds.nl of aanvragen. Mail daarvoor naar: pensioenen@spfbeheer.nl of bel (030) 23 29 325.

Inhoud

Pensioenen bevroren

Verantwoorde risico's Interview Jan Wevers

Geld 2012 Bedragen en cijfers

De ethische kant van beleggen

Verder in dit nummer:

HET BESTUUR IN BEELD
DE WERELD IN CIJFERS
MET PENSIOEN: WILLEM ELFRINK
BETAALKALENDER 2012

16
18
19
20

Colofon

Uitgave Stichting Spoorwegpensioenfonds **Redactie** Cees Kemps, Tjitte Faber **Vormgeving** Studio Guichard

Druk Drukkerij De Groot **Fotografie** Ton Hendriks en anderen

© SPF Beheer bv

Pensioenen bevroren

U heeft het al per brief te horen gekregen: het bestuur van het Spoorwegpensioenfonds heeft moeten besluiten de pensioenen dit jaar niet te verhogen (indexeren). Daarvoor is de financiële situatie van het pensioenfonds niet goed genoeg. Net als alle andere pensioenfonds hebben wij veel last van de crisis. In deze Traject+ geven we u graag wat meer achtergrondinformatie.

Buffers te laag: geen indexatie!

Het Spoorwegpensioenfonds had medio december 2011 een dekkingsgraad van 110% (voorlopig cijfer). Voor elke euro pensioenaanspraken die u bij ons heeft, hebben wij 1,10 euro aan vermogen. Daarmee voldoen we aan de wettelijke minimumeis van 104,3% en hebben we geen dekkingstekort. Maar voldoende is het niet. Voor de veiligheid van uw pensioen moeten wij flinke buffers hebben. We voldoen wat dat betreft pas aan alle wettelijke vereisten bij een dekkingsgraad van 121%.

Op dit moment zijn onze buffers dus te klein. We spreken dan van een reserve-tekort. Dat moeten we nu aanpakken. We hebben een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB) waarin het bestuur aangeeft hoe we binnen de wettelijke termijn (vijftien jaar) weer voldoende buffers denken op te bouwen. Als het plan is goedgekeurd door DNB, is het definitief. U kunt het dan vinden op onze website.

Maatregelen

Welke maatregelen moeten wij nemen? Bij het Spoorwegpensioenfonds is de situatie op dit moment niet zodanig dat we zoals sommige andere fondsen de pensioenen moeten verlagen. Maar als de situatie nog fors zou verslechteren, is dat ook bij ons niet uitgesloten. Op dit moment kunnen we volgens ons herstelplan onze buffers weer opbouwen door

Volg de financiële situatie van het Spoorwegpensioenfonds op de voet.
Kijk op www.spoorwegpensioenfonds.nl of volg ons op twitter: @SPF_NL

ons normale beleid uit te voeren. Extra maatregelen zijn nu niet nodig. Bij dat normale beleid hoort wel dat we geen indexatie toekennen zolang dat volgens het bestuur niet verantwoord is. Daarbij kijkt het bestuur niet alleen naar de actuele dekkingsgraad, maar ook naar de verwachtingen voor de komende jaren. Zorgvuldig beleid baseert zich immers niet op dagkoersen.

Het bestuur zal alles doen wat nodig is om het pensioenfonds door deze moeilijke tijd te loodsen. We hebben ons beleid zo ingericht dat de kansen op herstel het grootst zijn, zonder dat we daarbij onverantwoorde risico's lopen. We zijn en blijven echter afhankelijk van de financiële markten, van de beurzen maar vooral ook van de rentestand. Daar moet uiteindelijk het herstel vandaan komen. Wij houden u op de hoogte van de ontwikkelingen. ☉

Lees verder op pagina 6

Pijn eerlijk verdelen

'Als bestuur weten we heel goed hoe belangrijk de indexatie van uw pensioen is. Het gaat om uw koopkracht. Het besluit om de indexatie dit jaar niet toe te kennen, is dan ook heel vervelend. Maar het kon niet anders. De crisis heeft ook ons pensioenfonds geraakt. Onze buffers hebben hun waarde de afgelopen tijd bewezen, maar ze zijn nu voor een flink deel verdampt. En de vooruitzichten voor de komende tijd zijn erg onzeker. Het Spoorwegpensioenfonds heeft altijd een solide en realistisch beleid gevoerd. Dat zullen we blijven doen. Het is voor de veiligheid van uw pensioen belangrijk dat we onze buffers snel weer opbouwen. Als er maatrege-

len nodig zijn, zullen we de pijn altijd eerlijk verdelen over de verschillende leeftijdsgroepen. We gaan in 2012 met de sociale partners overleggen over de situatie. Mogelijk kunnen zij helpen het fonds verder te versterken. We hebben allemaal hetzelfde belang: zo snel mogelijk weer een kerngezond pensioenfonds.' ☉

Kees Blokland

Voorzitter van het bestuur van het Spoorwegpensioenfonds

Financiële positie door de jaren heen

Jaar	Dekkingsgraad	Vermogen (in miljoenen)	Verplichtingen (in miljoenen)	Rekenrente
1966	93%	€ 662	€ 712	3,5%
1970	103%	€ 958	€ 930	4%
1975	101%	€ 1.583	€ 1.567	4%
1980	95%	€ 2.173	€ 2.287	4%
1985	108%	€ 2.525	€ 2.338	4%
1990	131%	€ 3.775	€ 2.882	4%
1995	151%	€ 6.014	€ 3.983	2%
2000	177%	€ 10.735	€ 6.065	2,7%
2005	167%	€ 11.159	€ 6.682	3,75%
2010	126%	€ 10.862	€ 8.638	3,5%
Medio dec. 2011 (voorlopige cijfers)	110%	€ 11.108	€ 10.034	2,6%

Vervolg van pagina 5

Geen indexatie, wat vindt u ervan?

Wim van Ee (67 jaar, Haarlem), gepensioneerd hoofdconductor bij NS.

‘Het liefst heb ik natuurlijk dat mijn pensioen ieder jaar meegroeit met de prijzen. Dat gebeurt nu dus niet en daardoor let ik wel extra op mijn uitgaven. Dat doe ik toch al sinds ik met pensioen ben. Ik maak vaker dan vroeger de afweging of ik iets wel of niet moet doen. Bij de boodschappen, maar zeker ook bij iets als op vakantie gaan. Gezien de recessie is het niet zo vreemd dat het pensioenfonds er niet goed voorstaat. Ze kunnen er niet veel aan doen, denk ik. Maar nog niet zo lang geleden zaten de pensioenfondsen ook in een dip, en daar zijn ze toen toch weer aardig bovenop gekomen. Ik hoop dat de buffers ook nu snel weer aangroeien, maar daarvoor is het pensioenfonds wel afhankelijk van wat er in de wereld gebeurt. Trouwens, als je kijkt naar andere pensioenfondsen, dan vind ik dat ons fonds het nog zo slecht niet doet. We komen er nog redelijk goed vanaf.’ ☺

‘Ik merk het bij de boodschappen’

Reservetekort, hoe komt het?

Net als alle andere pensioenfondsen heeft het Spoorwegpensioenfonds een moeilijk jaar achter de rug. We begonnen het jaar nog met een dekkingsgraad van 126%. In april was hij zelfs opgelopen tot 133%. Daarna kwam de omslag. De financiële markten raakten in de greep van de eurocrisis (Griekenland) en de economische vooruitzichten verslechterden. Er zijn twee zaken die grote invloed hebben op onze financiële positie: het rendement op onze beleggingen en de rente.

Beleggingen

Veel mensen denken dat de problemen bij pensioenfondsen zijn ontstaan door verliezen op de beleggingen. Eigenlijk is dat niet waar. In 2008 hebben we door de crisis veel geld verloren, maar in 2009 en 2010 waren de beleggingsopbrengsten juist goed. Het afgelopen jaar gaf een wat minder gunstig maar vooral zeer onrustig beeld. De koersen schommelden hevig. Eind november hadden we een rendement van 2,8%. We rekenen echter op gemiddeld 5,5% rendement, zodat 2011 waarschijnlijk minder rendement heeft gegeven dan we verwachtten. Hierbij speelt mee dat wij in 2011 de risico's hebben verlaagd, door onder andere de verkoop van staatsobligaties van Zuid-Europese landen. Het Spoorwegpensioenfonds heeft een degelijk beleggingsbeleid. We nemen niet meer risico dan we kunnen dragen. In deze crisistijd werpt dat beleid zeker zijn vruchten af. We houden er ook rekening mee dat er altijd goede en minder goede jaren zullen zijn.

Rente

Voor pensioenfondsen is de echte boosdoener de extreem lage rentestand. Bij een lage rente moeten wij meer geld reserveren voor de pensioenen. Waarom? Omdat we bij een lage rente met een lagere opbrengst op ons geld rekening moeten houden. Eind 2011 moesten wij rekenen met een rente van 2,6%, zoals gezegd: een extreem lage rentestand. Dat drukte zwaar op onze dekkingsgraad. Eind 2010 was de rente nog 3,5%. ☺

Niet indexeren, mag dat eigenlijk wel?

Een veelgehoorde vraag van gepensioneerden: mag het pensioenfonds de indexatie van mijn pensioen zomaar overslaan? Daar heb ik toch al die jaren premie voor betaald!

Het antwoord is: voor de indexatie is nu juist nooit premie betaald. Er is in bijna alle sectoren en bedrijven in Nederland voor gekozen om dat niet te doen, omdat de pensioenpremie anders veel te hoog zou uitvallen.

Hoe zit het dan wel? De indexatie wordt betaald uit 'overschotten' van het pensioenfonds. Het is dus geen recht, maar een soort bonus. Ieder jaar besluit het bestuur of de buffers van het pensioenfonds groot genoeg zijn om indexatie toe te kennen. Op dit moment is dat niet het geval. ☺

Geen indexatie, wat vindt u ervan?

**Gerrit Koopman (67 jaar, Driebergen),
gepensioneerd personeelschef bij NS-reizigers.**

'De tijden zijn wel veranderd. Toen ik in de jaren negentig nog werkte, had het Spoorwegpensioenfonds zulke hoge reserves dat we geen premie meer hoefden te betalen. En nu staan we er door de crisis zo slecht voor, dat de indexatie wordt overgeslagen. Daar gaat bij mij de vlag natuurlijk niet voor uit. Maar ik denk niet dat ik het zelf echt ga merken, al begrijp ik best dat het voor andere mensen anders kan liggen. Aan de andere kant: er zijn ook pensioenfondsden waar ze de pensioenen zelfs moeten verlagen. Dat is natuurlijk een ander verhaal. Gelukkig is dat bij ons nu niet aan de orde.

Ik heb trouwens begrepen dat een deel van de ellende bij de pensioenfondsden komt door de lage rente. Vroeger mochten ze altijd met een vaste rente van 4% rekenen. Daarmee zouden nu de problemen ook een stuk kleiner zijn. Maar ik snap wel dat het Spoorwegpensioenfonds de regels niet kan veranderen.' ☺

'Gelukkig hoeven ze bij ons de pensioenen niet te verlagen'

Interview met Jan Wevers,
werknemersbestuurslid
namens CNV Vakmensen

Een goed rendement: ja Te veel risico: nee!

Het Spoorwegpensioenfonds heeft € 11 miljard in kas. Een enorm vermogen waar zorgvuldig mee moet worden omgegaan. Het gaat immers om uw pensioengeld! We spraken hierover met Jan Wevers, bestuurslid van het Spoorwegpensioenfonds en lid van de beleggingsadviescommissie.

Als u één ding zou moeten noemen waar het bij het beheren van het pensioengeld om draait, wat zou dat zijn?

‘Alles draait om het vinden van de juiste balans tussen twee zaken. Aan de ene kant willen we de kans op een goed rendement zo groot mogelijk maken. Dat is nodig om de pensioenen betaalbaar te houden en voldoende buffers op te bouwen. Aan de andere kant moeten we daarbij niet te veel risico lopen. De veiligheid van de pensioenen gaat

boven alles. Het probleem is: je kunt nooit voldoende rendement halen als je alle risico's wilt uitsluiten. We kunnen ons geld niet in een oude sok stoppen. We moeten dus steeds de afweging maken tussen de kans op rendement en welke risico's verantwoord zijn.’

Wat zijn dat: verantwoorde risico's?

‘We kijken of het risico past bij de situatie van ons fonds, dus of we het kunnen dragen of niet. Als we er zoals nu minder goed voorstaan, kunnen we ons

‘We zullen slim en verstandig moeten beleggen om goede rendementen te boeken’

goed gekeken hoever we wilden gaan om ons in te gaan dekken tegen een verdere rentedaling. Uiteindelijk vonden we dat de zekerheid van de pensioenen belangrijker was dan de kans op extra herstel. We konden ons bij onze lage dekkingsgraad geen verdere terugval veroorloven.’

Is het bestuur de laatste tijd voorzichtiger geworden?

‘We hebben altijd al een voorzichtig beleid gevoerd. Maar de laatste jaren zijn we ons nog scherper bewust geworden van de risico’s. Zo hebben we in 2010 al een deel van de Zuid-Europese staatsobligaties verkocht, bijvoorbeeld van Griekenland en Italië. Dat beleid hebben we in 2011 vanwege de risico’s voortgezet. We hebben geen garanties dat we de goede besluiten nemen. Maar je wilt natuurlijk niet dat we als pensioenfonds gokken, ook niet als we toevallig een keer goed gokken. We hebben wat dat betreft ook lessen uit de crisis geleerd.’

Welke les bijvoorbeeld?

‘Dat je heel goed moet weten waarin je belegt. Tot voor kort gold onder beleggers de regel dat je je geld zoveel mogelijk moest spreiden over landen, sectoren en bedrijven. De gedachte was: als het op de ene plek regent, schijnt op de andere wel de zon. Risicobeperking dus. Maar de crisis heeft ons geleerd dat te veel spreiden ook grote nadelen heeft. Je zit op een gegeven moment in zoveel soorten beleggingen dat de kans bestaat dat je het overzicht verliest. Dat pakken we nu anders aan. We spreiden

nog steeds, maar niet meer zoveel mogelijk. In de strategische aandelenportefeuille bijvoorbeeld, beleggen we nog maar in zo’n zeventig bedrijven die we door en door kennen en waarvan we hoge verwachtingen hebben. Het zijn stabiele bedrijven, die misschien wel wat minder snel meer waard worden als de beurs snel omhoog gaat. Maar aan de andere kant verwachten wij dat deze bedrijven hun waarde redelijk behouden als het slechter gaat op de beurs. Door het beperkte aantal kunnen we ze ook goed blijven volgen.’

Het Spoorwegpensioenfonds is ook meer in opkomende landen gaan beleggen. Is dat niet juist riskant?

‘Dat past ook in het zoeken naar een goede balans tussen risico en rendement. We zullen slim en verstandig moeten beleggen om goede rendementen te boeken. Daarbij moeten we ook nieuwe wegen bewandelen. Daarom beleggen we inderdaad wat meer in opkomende landen, bijvoorbeeld in Azië. Daar is nu eenmaal de sterkste groei te verwachten. We houden dus ook daar de kansen en risico’s scherp in de gaten.’

Wat is nu de kern van het beleid?

‘We nemen weloverwogen risico’s die ons fonds kan dragen en die passen bij de belangen van de deelnemers en gepensioneerden. Ons beleid moet consistent zijn en uitlegbaar. We hebben goede argumenten voor wat we doen. Daar staan we voor en daar mogen mensen ons in vertrouwen en ook op aanspreken.’

minder risico’s veroorloven dan in heel goede tijden. Aan de andere kant weten we dat wie minder risico’s neemt ook minder kansen heeft op bijvoorbeeld extra rendement. Bij het afwegen van risico’s houden we als bestuur altijd de belangen van deelnemers en gepensioneerden in het oog. We moeten als bestuur kunnen uitleggen waarom we bereid zijn een bepaald risico te nemen of juist niet, en waarom onze beslissing in het belang is van onze deelnemers en gepensioneerden.’

Geef eens een voorbeeld van zo’n afweging.

‘Als pensioenfonds hebben wij last van een lage rente. Wij dekken ons tegen dat risico in met bepaalde beleggingsconstructies. Hoe meer we ons indekken, des te minder last hebben we van een rentedaling. Maar aan de andere kant: als de rente stijgt, profiteren we daar ook minder van. Een afweging tussen risico en kansen dus. Toen de rente extreem laag was, hebben we

Geld 2012

Op 1 januari van het jaar veranderen er altijd weer veel percentages en bedragen. Wat gebeurt er met uw pensioen? En hoeveel AOW krijgt u? En veranderen de belastingdienst en de overheid nog zaken die voor u van belang zijn? We zetten het allemaal voor u op een rij. De vermelde bedragen en percentages hebben we doorgekregen van de desbetreffende instanties.

Bedragen en percentages: van pensioenfonds tot belastingdienst

Wat verandert uw pensioenfonds?

Uw pensioen is dit jaar niet verhoogd

Het bestuur van het Spoorwegpensioenfonds heeft besloten om uw pensioen per 1 januari 2012 niet te verhogen.

Uw totale inkomen aan WAO of WIA en invaliditeitspensioen stijgt

Het aanvullende invaliditeitspensioen vult uw WAO- of WIA-uitkering aan tot 70% van het inkomensbedrag waarop we uw invaliditeitspensioen baseren. Het inkomensbedrag wordt niet verhoogd. Uw WAO- of WIA-uitkering is ten opzichte van 1 januari 2011 gestegen met 1,56%. Dit betekent dat uw invaliditeitspensioen van het Spoorwegpensioenfonds zou dalen per 1 januari 2012. Het bestuur heeft echter besloten het invaliditeitspensioen niet te verlagen als gevolg van een stijging van de WAO- of WIA-uitkering.

De Anw-compensatie blijft gelijk

Partners van overleden deelnemers en gepensioneerden ontvangen van het Spoorwegpensioenfonds een Anw-compensatie-uitkering,

- zolang zij nog geen 65 jaar zijn én;
- zij geen Anw-uitkering van de overheid ontvangen in verband met leeftijd;
- of als hun Anw-uitkering van de overheid wordt gekort in verband met inkomen.

De compensatie-uitkering van de Anw bedraagt maximaal € 10.202 bruto per jaar.

Laat het ons weten als er iets bij u verandert. Voorkom terugbetalen!

Verandert er iets aan uw persoonlijke situatie?

Als dat zo is, dan kan dat leiden tot een hoger of lager pensioen. Laat ons dat dan direct weten. Daarmee voorkomt u dat we u te veel of onterecht pensioen betalen. U bent namelijk verplicht dat terug te betalen.

Om welke wijzigingen gaat het?

- U gaat trouwen, samenwonen of scheiden
- Er verandert iets in de mate van uw arbeidsongeschiktheid
- Er wijzigt iets in de toekenning van uw Anw- of AOW-pensioen

Hoe geeft u de wijziging door?

U stuurt ons een kopie van de WAO- of WIA-beslissing van het UWV of de SVB-beslissing over uw Anw-uitkering of uw AOW. Wij ontvangen namelijk geen gegevens over uw AOW of Anw van de Sociale Verzekeringsbank. Daarom zijn wij afhankelijk van de informatie die u ons geeft.

Vermeld bij correspondentie altijd uw referentienummer van het Spoorwegpensioenfonds.

Wat veranderen de verenigingen en instellingen?

Contributies en reisfaciliteiten

De contributies voor de volgende verenigingen en instellingen zijn per 1 januari 2012:

CNV	€ 7,98 per maand
VHS	€ 9,75 per maand
BGV (gepensioneerden)	€ 1,60 per maand
BGV (weduwen)	€ 1,25 per maand
Welzijnsvereniging Villandry	€ 2,50 per maand
LSR*	€ 1,50 per maand
NVSP**	€ 1,00 per maand

* (Landelijke SpoorwegReisvereniging)

** (Nederlandse Vereniging van Spoorweg Philatelisten)

Vervoersbewijs van NS

Als u in aanmerking komt voor reisfaciliteiten en er vindt hiervoor een inhouding plaats op uw pensioen, dan is de volgende informatie voor u van belang.

Per 1 januari 2012 houden wij voor uw NS-kaart per persoon het volgende bedrag in:

1° klas	€ 9,08 per maand
2° klas	€ 5,73 per maand

Voor informatie over reisfaciliteiten kunt u mailen naar servicedesk@spfbeheer.nl of via (030) 236 05 55 contact opnemen met NSP-SPF Beheer bv.

Wat verandert de overheid?

AOW

Bent u getrouwd of samenwonend volgens de AOW? Dan ontvangt u maximaal € 9.547 AOW per jaar. Is uw partner nog geen 65 jaar? Dan komt u wellicht in aanmerking voor een toeslag.

Bent u alleenstaand? Dan ontvangt u maximaal € 13.689 AOW per jaar. Meer informatie vindt u op www.svb.nl.

Anw

Bent u nabestaande en heeft u recht op een Anw-uitkering? Dan ontvangt u maximaal € 14.413 Anw-uitkering per jaar.

Heeft u een kind onder de 18 jaar? Dan ontvangt u ook nog een halfwezen-uitkering van € 3.481 per jaar. Meer informatie vindt u op www.svb.nl.

WAO/WIA

De WAO/WIA-uitkeringen zijn met 1,56% gestegen ten opzichte van 1 januari 2011. Het maximum dagloon van de WAO/WIA is € 191,82 en het maximum WAO/WIA-loon € 50.065.

Bijdrage zorgverzekering

De inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekering is:

- 7,1% over uw AOW-uitkering, en
 - 5,0% over uw Spoorwegpensioen.
- De nominale premies zijn ook gewijzigd. Deze premies verschillen per zorgverzekeraar.

Te veel bijdrage zorgverzekering betaald?

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) en SPF Beheer houden op uw pensioen de inkomensafhankelijke bijdrage voor de zorgverzekering in. In 2012 betaalt u die bijdrage over maximaal € 50.064. Wordt er te veel bijdrage ingehouden? Dan ontvangt u volgend jaar een brief van de belastingdienst over de teruggave van de te veel betaalde bijdrage.

Hoe weet u of u in 2012 te veel betaalt?

Tel de bedragen op de jaaropgaven van de SVB en SPF Beheer en eventuele andere jaaropgaven bij elkaar op. Is uw persoonlijk inkomen in 2012 meer dan € 50.064? Dan kunt u waarschijnlijk een deel van de bijdrage zorgverzekering terugkrijgen. De belastingdienst informeert u daarover.

1^e AOW vanaf verjaardag

Vanaf 1 april 2012 gaat de eerste AOW in op de dag waarop iemand 65 jaar wordt. Nu gaat de AOW nog in op de eerste dag van de maand waarin iemand 65 wordt. Door het verschuiven van de ingangsdatum valt de AOW in de maand waarin iemand 65 jaar wordt lager uit. Hoeveel lager ligt aan de dag waarop iemand jarig is.

Tegelijkertijd met de ingangsdatum van de AOW wijzigt ook de uiterste einddatum van de sociale verzekeringsuitkeringen (bijv. WAO, WIA, ANW) naar de dag voordat iemand 65 jaar wordt.

Premies bijdrage ZVW

Over de premie Zorgverzekeringswet ontvangen we regelmatig vragen. Het gaat dan met name om gepensioneerden van wie het pensioen gedurende het kalenderjaar verandert.

Dat kan bijvoorbeeld als u in de loop van het jaar 65 jaar wordt en het vroegpensioen eindigt. Het tijdelijke overbruggingspensioen stopt en u ontvangt van het Spoorwegpensioenfonds verder alleen nog ouderdomspensioen. Van de Sociale Verzekeringsbank ontvangt u dan een AOW-uitkering.

Het Spoorwegpensioenfonds houdt over uw pensioen 5,0% aan inkomensafhankelijke bijdrage in voor de zorgverzekering. We doen dat over een maximumpensioen van € 50.064 op jaarbasis in 2012. De premie wordt maandelijks ingehouden, tot het maandmaximum van € 4.172. Is uw pensioen hoger, dan houden we daarover geen premie in, maar wij zijn wel verplicht alvast wat premie te reserveren. Als u in de loop van het jaar 65 jaar wordt en uw Spoorwegpensioen lager wordt, dan houden we vanaf dat moment de te weinig ingehouden premie wel in.

U merkt dat de inhouding per maand kan verschillen, maar uiteindelijk leidt dit ertoe dat we aan het eind van het jaar precies genoeg premie hebben ingehouden als wettelijk verplicht is.

Wat verandert de belastingdienst?

De belastingtarieven

Voor 2012 zijn de belastingtarieven aangepast. Let op! Deze tarieven gelden voor het jaar 2012. Voor het invullen van uw belastingbiljet over het jaar 2011 kunt u deze gegevens dus niet gebruiken.

Al uw inkomsten worden belast in box 1. Het gaat dan bijvoorbeeld om uw Spoorwegpensioen, uw AOW of Anw, uw WAO- of WIA-uitkering en ook eventuele lijfrente-uitkeringen. Box 1 kent in 2012 de volgende heffing voor inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen:

Belastbaar inkomen box 1	Geboren in 1946 of 1947	Jonger dan 65 jaar
t/m € 18.945	15,2%	33,10%
tussen € 18.945 en € 33.863	24,05%	41,95%
tussen € 33.863 en € 56.491	42%	42%
€ 56.491 en hoger	52%	52%

Belastbaar inkomen box 1	Geboren vóór 1 januari 1946
t/m € 18.945	15,2%
tussen € 18.945 en € 34.055	24,05%
tussen € 34.055 en € 56.491	42%
€ 56.491 en hoger	52%

Te weinig inhoudingen in 2012?

Het kan zijn dat er in 2012 te weinig belasting en premie op uw inkomen wordt ingehouden. Dat is het geval als uw totale inkomen meer is dan € 18.945, maar elke uitkering apart binnen de eerste schijf valt. Hoe komt dat? U ontvangt uw inkomsten van verschillende uitkeringsinstanties, waaronder SPF Beheer en SVB of UWV. Die instanties zijn verplicht belasting en premies in te houden zonder rekening te houden met uw andere inkomsten.

Heffingskortingen

Voordat de belastingdienst uw belasting en premie berekent, passen zij de heffingskortingen toe. Of u hiervoor in aanmerking komt hangt af van uw persoonlijke situatie. De uitkeringsinstanties hebben met elkaar afgesproken dat de SVB en UWV de algemene heffingskorting standaard toepassen op uw AOW of Anw. Bij de AOW houdt de SVB ook nog rekening met de ouderenkorting en de alleenstaande-ouderenkorting.

De algemene heffingskorting

Iedereen heeft recht op de algemene heffingskorting.

Als u jonger bent dan 65 jaar is die € 2.033.

Bent u ouder dan 65 jaar? Dan is de algemene heffingskorting € 934. Heeft u geen of weinig inkomsten? Dan kunt u de uitbetaling van de algemene heffingskorting aanvragen bij de belastingdienst. Het telefoonnummer van de belastingdienst is 0800 0543. De SVB houdt bij uw AOW of Anw-uitkering rekening met deze korting.

De ouderenkorting

Bent u op 31 december 2012 65 jaar of ouder? En is uw totale inkomen in box 1, 2 en 3 niet hoger dan € 35.450? Dan heeft u recht op een ouderenkorting van € 762. De SVB houdt rekening met deze korting.

De alleenstaande-ouderenkorting

Ontvangt u een AOW-uitkering voor alleenstaanden? Dan heeft u recht op een alleenstaande-ouderenkorting van € 429. De SVB houdt rekening met deze korting. ☺

Schoon beleggen. Wat vindt u ervan?

**Wim van Ee, gepensioneerd
hoofdconductor bij NS.**

‘Beleggen in wapentuig vind ik niet gewenst. Als je ziet wat er overal ter wereld voor een ellende wordt aangericht met wapens, dan kan ik me daar absoluut niet in vinden. Ook niet als dat extra rendement oplevert. Ik vind dat ook belangrijker dan groen beleggen, dus beleggen in zaken die goed zijn voor mens en milieu. Zelf ben ik niet zo'n natuurfreak. Maar ja, je moet natuurlijk ook denken aan je kinderen en kleinkinderen. Die moeten nog een tijd mee en willen ook leven in een gezonde wereld.’

**‘Wapens?
Kan ik me
absoluut niet
in vinden’**

Schoon beleggen

Het Spoorwegpensioenfonds heeft de laatste jaren veel aandacht gegeven aan de ethische kant van de beleggingen. Hebben de bedrijven waarin we ons geld steken wel voldoende respect voor mens en milieu? Toch zijn er de laatste tijd wat kritische geluiden in de media geweest over de aard van sommige beleggingen van pensioenfondsen. Welk beleid voert het Spoorwegpensioenfonds nu eigenlijk? En wat zijn daarbij de dilemma's en uitdagingen?

Het Spoorwegpensioenfonds heeft een uitgesproken principiële beleid als het gaat om beleggen in de wapenindustrie. We beleggen niet in bedrijven die handelen in wapens die onevenredig veel (burger)slachtoffers maken, zoals clusterbommen of landmijnen. Ook met kernwapens willen we niets te maken hebben. Het vergt veel onderzoek om precies te weten welke bedrijven betrokken zijn bij de handel in of productie van dergelijke wapens, en in welke mate ze erbij betrokken zijn. We moeten daarbij ook voortdurend alert blijven. Soms trekken we onze beleggingen in bedrijven terug omdat er nieuwe feiten aan het licht komen of omdat een bedrijf van koers is gewijzigd. Dat is ook

gebeurd ten aanzien van een aantal bedrijven die betrokken blijken te zijn bij de productie van kernwapens. Toen er in de media werd bericht over onze belangen in die bedrijven, hadden we onze investeringen al teruggetrokken. Bij twee andere bedrijven hadden we inmiddels een onderzoek gestart.

Veranderen hoort erbij

Maatschappelijk verantwoord beleggen is hard werken. Wie 'schoon' wil beleggen is altijd in beweging, al is het maar omdat de maatschappij voortdurend verandert. Niet alleen de bedrijven waarin we beleggen veranderen, maar ook de opvattingen over wat kan en wat niet kan. Wat we vandaag met z'n allen

Schoon beleggen: laten, maar ook doen

Maatschappelijk verantwoord beleggen is niet alleen dingen laten (dus niet beleggen in bepaalde bedrijven), maar ook dingen doen: extra beleggen in bedrijven die juist goed zijn voor de wereld van morgen. Ook dat doet het Spoorwegpensioenfonds. Het meest in het oog springend zijn wat dat betreft de projecten die we samen met het Koninklijk Instituut voor de Tropen hebben opgezet. Het Spoorwegpensioenfonds investeert in kleine bedrijven op het platteland in Afrika en Latijns-Amerika die maatschappelijke meerwaarde bieden. Met maatschappelijke meerwaarde wordt bedoeld

dat de omgeving duidelijk profijt heeft van het bedrijf.

Elephant Pepper is zo'n bedrijf, en de kans dat u ooit iets van hen gebruikt is vrij groot. Ze maken namelijk chilipeper-puree, de basis voor Tabasco. De plantages en de fabriek zorgen voor extra werk voor de bevolking, en tegelijkertijd dienen ze een ecologisch doel. De chilipepers komen van struiken die rondom akkers zijn geplant. Ze zorgen ervoor dat olifanten, die voorheen de akkers regelmatig verwoestten, op afstand blijven (olifanten haten chilipepers). Daardoor hoeft de bevolking niet meer op de olifanten te jagen en wordt een hoop leed voor mens en dier voorkomen.

Wilt u meer weten over ons beleid voor maatschappelijk verantwoord beleggen? Bezoek dan onze website: www.spoorwegpensioenfonds.nl of kijk op www.annona.nl

goed vinden, daar kunnen we morgen anders over denken. Het is ook onvermijdelijk dat we als pensioenfonds af en toe kritiek zullen krijgen op bepaalde beleggingen of op onderdelen van ons beleid. Dat hoort bij een onderwerp dat zo midden in de maatschappelijke discussie staat en dat zo complex is. Wij weten dat door het publiek aan pensioenfonds soms hogere eisen worden gesteld dan aan commerciële instellingen of zelfs aan de overheid. Zo werd pensioenfonds verweeten belegd te hebben in bedrijven die wapens aan Libië geleverd hebben. En dat terwijl de Nederlandse overheid vele jaren lang met exportsubsidies dergelijke leveringen aan Libië heeft bevorderd. We wil-

len maar zeggen: dit zijn onderwerpen waar veel over gediscussieerd kan worden en waar goed en fout elkaar soms in een schemerzone ontmoeten.

Beleggen in wapens kun je principieel fout vinden, maar anderzijds zijn wapens soms nodig om veiligheid en vrijheid te behouden. Wij blijven ons als pensioenfonds bewust van onze maatschappelijke opdracht. We moeten rendement boeken op onze beleggingen, en we stellen dus aan al onze beleggingen stevige rendementseisen, maar de winst van vandaag alleen is niet genoeg. Het gaat ook om de wereld van morgen. We blijven daarom hard werken aan het 'schoon' houden van onze beleggingen.

Schoon beleggen.
Wat vindt u ervan?

'Helemaal schoon beleggen is een utopie'

Gerrit Koopman, 67
gepensioneerd personeelschef
bij NS-reizigers.

'Ieder mens met een beetje idealisme in zijn lijf zal zeggen dat je eigenlijk niet moet beleggen in wapens en dingen die slecht zijn voor het milieu. Als je met uitsluitend schoon beleggen voldoende rendement kunt halen om de pensioenen te betalen, dan moet je dat zeker doen. Maar als je er jaar na jaar te weinig mee verdient, dan gaan we dat allemaal in onze portemonnee voelen. En op een bepaald moment is dat niet meer acceptabel. Ik beleg zelf niet en ik heb er ook geen verstand van. Maar helemaal schoon beleggen met voldoende rendement lijkt mij een utopie. Dat neemt niet weg dat je het wel zoveel mogelijk kunt doen.'

Het bestuur in beeld

Wat doen wij voor uw pensioen?

SPF Beheer

Dit is de organisatie die de pensioenregeling voor ons uitvoert, van het innen van de premies en het beleggen van het vermogen tot het maandelijks uitbetalen van de pensioenen. Bovendien adviseren ze ons op verschillende gebieden.

Toezicht vanuit het pensioenfonds

Deelnemersraad

Geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het bestuur. Het bestuur moet belangrijke beslissingen vooraf voorleggen aan de deelnemersraad.

Visitatiecommissie

Een door het bestuur samengestelde groep deskundigen van buitenaf die periodiek bekijkt of het bestuur zijn werk goed doet.

Verantwoordingsorgaan

Controleert achteraf het beleid van het bestuur. Er zitten werknemers, gepensioneerden en werkgevers in.

Beleggen

Een van de belangrijkste taken van het bestuur: zorgen dat er voldoende geld is voor uw pensioen. Daarvoor wordt het pensioengeld belegd. Dat moet wel heel voorzichtig.

Informer

We moeten uitleggen wat u van uw pensioen kunt verwachten (en wat niet). En we moeten eerlijk en helder verantwoording afleggen aan u over wat we doen en waarom we het doen.

Voor uw pensioen wordt iedere maand premie gestort. Aan het eind van de rit kunt u rekenen op een levenslang pensioen. In de tussentijd moet er daarvoor heel wat gebeuren bij het pensioenfonds. Dat is de verantwoordelijkheid van het bestuur. Maar... we doen het niet alleen. Er zijn allerlei instanties en organen die ons in de gaten houden en met wie we samenwerken. Hier ziet u een overzicht van een paar belangrijke bestuurstaken en van onze belangrijkste samenwerkingspartners.

Pensioenbeleid

De inhoud van de regeling wordt bepaald door de cao-partners, maar het bestuur moet hun afspraken vertalen in uw pensioenregeling. Eerlijk en rechtvaardig voor iedereen.

Sociale partners

De inhoud van de pensioenregeling wordt bepaald door de sociale partners. Dit zijn de werkgevers en vakverenigingen in de spoorwegsector.

Toezicht van buitenaf

De Nederlandsche Bank

controleert of het pensioenfonds zich aan alle regels houdt. Zijn de financiën op orde? Voldoet het beleggingsbeleid?

In het bestuur zitten vertegenwoordigers van de werknemers en werkgevers.

AFM

De Autoriteit Financiële Markten houdt toezicht op het gedrag van de bestuurders, maar ook op de communicatie van het pensioenfonds.

Accountants

Actuarissen (verzekeringswiskundigen)
Beleggingsadviseurs

Indexatiebeleid

Het leven wordt ieder jaar duurder. We proberen uw pensioen te beschermen tegen koopkrachtverlies. Dat kan alleen als er voldoende geld voor is.

De wereld in cijfers

1...

Dat is de positie van Nederland op de wereldranglijst van landen met de minste corrupte bedrijven. Die lijst wordt jaarlijks vastgesteld door de anticorruptie-organisatie Transparency International. We moeten die eervolle eerste plaats overigens delen met, jawel, de Zwitsers.

1...

Is ook de positie die Nederland inneemt op de ranglijst van landen met het beste pensioensysteem. En die plek hoeven we met geen ander land te delen.

141 duizend...

Zoveel ouderen werken er in Nederland op dit moment na hun 65ste door. Vijf jaar geleden waren dat er 92.000. Vooral het aantal vrouwen dat op 65 jaar niet met pensioen gaat, neemt steeds sterker toe.

23 kilometer en 200 meter...

Die afstand fietste de Fransman Robert Marchant op 26 november 2011 in één uur. Bijzonder? Jazeker. Marchant vierde op die dag zijn 100ste verjaardag en vestigde met deze afstand een wereldrecord voor 100-jarigen.

15,8 miljard...

Dat gaf de Nederlandse overheid in het eerste halfjaar van 2011 uit aan AOW. Dat was 6% meer dan een jaar eerder. De oorzaak: de eerste mensen uit 1946 werden 65 jaar. En 1946 is het jaar met de grootste geboortegolf in onze geschiedenis.

8 miljard

Dit is het bedrag dat Griekenland de laatste tien jaar aan pensioen uitkeerde aan mensen die al niet meer leefden. Familie had hun overlijden niet doorgegeven aan het staatspensioenfonds. Griekenland had verhoudingsgewijs ook veruit de meeste 100-plussers ter wereld in de boeken. Die boeken blijken dus niet te kloppen.

63 procent...

Zo veel kans heeft een man die in 2010 65 jaar werd om de 80 te halen. Tien jaar eerder was dat nog maar 52 procent. Vrouwen van 65 hebben een nog veel grotere kans om minstens 80 te worden, namelijk 75 procent. Een op de vijf mannen en een op de drie vrouwen van 65 halen zelfs de 90!

Met pensioen...

**Willem Elfrink (72)
Radio-actief besmet**

I'k ben in 1957 begonnen bij het spoor, direct na school. Jongens met een mulo-opleiding (middelbaar uitgebreid lager onderwijs) waren heel gewild, want die konden overal worden ingezet. Er waren toen nog eenmansstations, waar jij als enige alle werkzaamheden uitvoerde. Later, na een tussenstop vanwege de dienstplicht, ben ik teruggekomen bij het spoor als lokettist. De mooiste tijd was misschien wel toen ik met drie collega's het Infocentrum Hengelo heb opgezet. Dat was de plek waar alle reizigersinformatie telefonisch opvraagbaar was. In 1979 werd ik kassier. Na een tijdje kreeg ik te veel last van mijn rug. Ik ben geopereerd, maar de pijn bleef. In 1987 ben ik afgekeurd.'

'Ik was toen 48. Veel te jong om achter de geraniums te zitten. Wat doe je dan? Sporten, een van mijn grote passies, kon ik niet meer. Gelukkig had ik nog een andere passie: muziek. Als jongen nam ik al op een bandrecorder muziek op. Toen op een dag de lokale omroep hier in Almelo een oproep deed voor een bepaald muzieknnummer, bleek ik daarvan drie versies te hebben. Daarmee ben ik het radiogebeuren ingerold. Ik heb van alles gedaan bij de lokale omroep, van techniek tot programmasamensteller en presentator. Ik heb nu nog steeds elke week een eigen programma van een uur. Ik ben een beetje specialist in "volkstümliche" muziek. Dat draai ik dan ook. De voorbereiding kost me elke week flink wat uren. Bijvoorbeeld rommelmarkten bezoeken op zoek

naar muziek en daarover informatie zien te vinden. Laatst ben ik trouwens gevraagd mee te werken aan een 24-uursuitzending t.b.v een goed doel. Dat doe ik graag. Radio maken is het mooiste wat er is. Ik zeg altijd van mezelf: ik ben radio-actief besmet.'

'Financieel hebben we het niet altijd makkelijk gehad. Toen de kinderen ouder werden is mijn vrouw weer gaan werken. Daardoor zijn we er iets op vooruitgegaan. Samen met mijn pensioen en de AOW gaat het nu best. Ja, we moeten er door de crisis wel rekening mee houden dat de koopkracht van de pensioenen de komende tijd niet op peil blijft. Maar echt ongerust over de toekomst ben ik niet.' ☺

Kalender 2012

JANUARI							FEBRUARI					MAART							
WEEK	52	1	2	3	4	5	WEEK	5	6	7	8	9	WEEK	9	10	11	12	13	
MA		2	9	16	23	30	MA		6	13	20	27	MA		5	12	19	26	
DI		3	10	17	24		DI		7	14	21	28	DI		6	13	20	27	
WO		4	11	18	25		WO	1	8	15	22	29	WO		7	14	21	28	
DO		5	12	19	26		DO	2	9	16	23		DO	1	8	15	22	29	
VR		6	13	20	27		VR	3	10	17	24		VR	2	9	16	23	30	
ZA		7	14	21	28		ZA	4	11	18	25		ZA	3	10	17	24	31	
ZO	1	8	15	22	29		ZO	5	12	19	26		ZO	4	11	18	25		
APRIL							MEI					JUNI							
WEEK	13	14	15	16	17	18	WEEK	18	19	20	21	22	WEEK	22	23	24	25	26	
MA		2	9	16	23	30	MA		7	14	21	28	MA	4	11	18	25		
DI		3	10	17	24		DI	1	8	15	22	29	DI	5	12	19	26		
WO		4	11	18	25		WO	2	9	16	23	30	WO	6	13	20	27		
DO		5	12	19	26		DO	3	10	17	24	31	DO	7	14	21	28		
VR		6	13	20	27		VR	4	11	18	25		VR	1	8	15	22	29	
ZA		7	14	21	28		ZA	5	12	19	26		ZA	2	9	16	23	30	
ZO	1	8	15	22	29		ZO	6	13	20	27		ZO	3	10	17	24		
JULI							AUGUSTUS					SEPTEMBER							
WEEK	26	27	28	29	30	31	WEEK	31	32	33	34	35	WEEK	35	36	37	38	39	
MA		2	9	16	23	30	MA		6	13	20	27	MA	3	10	17	24		
DI		3	10	17	24	31	DI		7	14	21	28	DI	4	11	18	25		
WO		4	11	18	25		WO	1	8	15	22	29	WO	5	12	19	26		
DO		5	12	19	26		DO	2	9	16	23	30	DO	6	13	20	27		
VR		6	13	20	27		VR	3	10	17	24	31	VR	7	14	21	28		
ZA		7	14	21	28		ZA	4	11	18	25		ZA	1	8	15	22	29	
ZO	1	8	15	22	29		ZO	5	12	19	26		ZO	2	9	16	23	30	
OKTOBER							NOVEMBER					DECEMBER							
WEEK	40	41	42	43	44		WEEK	44	45	46	47	48	WEEK	48	49	50	51	52	1
MA		1	8	15	22	29	MA		5	12	19	26	MA		3	10	17	24	31
DI		2	9	16	23	30	DI		6	13	20	27	DI		4	11	18	25	
WO		3	10	17	24	31	WO		7	14	21	28	WO		5	12	19	26	
DO		4	11	18	25		DO	1	8	15	22	29	DO		6	13	20	27	
VR		5	12	19	26		VR	2	9	16	23	30	VR		7	14	21	28	
ZA		6	13	20	27		ZA	3	10	17	24		ZA	1	8	15	22	29	
ZO		7	14	21	28		ZO	4	11	18	25		ZO	2	9	16	23	30	

Betaaldata

pensioenen 2012

donderdag 26 januari
 vrijdag 24 februari
 maandag 26 maart
 donderdag 26 april
 vrijdag 25 mei
 dinsdag 26 juni
 donderdag 26 juli
 vrijdag 24 augustus
 woensdag 26 september
 vrijdag 26 oktober
 maandag 26 november
 woensdag 19 december

U hoeft niet te wachten op bericht van uw bank, dat het bedrag is bijgeschreven op uw rekening. U kunt vanaf de aangegeven datum over uw geld beschikken. Bovenstaand schema is alleen van toepassing als u in Nederland woont. Woont u in het buitenland, dan kunnen deze data afwijken.

Uw jaarpogave 2011 van het Spoorwegpensioenfonds ontvangt u vóór 15 februari 2012.

Hoe kunt u het Spoorwegpensioenfonds bereiken?

Post: SPF Beheer
 Afdeling Klantcontacten
 Postbus 2030
 3500 GA Utrecht

Telefoon: (030) 23 29 325
 (van 9.00 tot 17.00 uur)
Website: www.spoorwegpensioenfonds.nl
E-mail: pensioenen@spfbeheer.nl
Fax: (030) 23 29 349

Bezoekuur: van 10.00 tot 16.00 uur
 Arthur van Schendelstraat 850
 3511 ML Utrecht

